I чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. Шевченко

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
Тел. з Ню Йорку: BArcly 7-4125

РІК LXV. Ч. 183. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 24-го ВЕРЕСНЯ 1958 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, SEPTEMBER 24, 1958 No. 183. VOL. LXV.

ШЕРМАН АДАМС, АСИСТЕНТ ПРЕЗИДЕНТА, ЗРЕЗИҐНУВАВ ІЗ СВОГО СТАНОВИЩА

Вашингтон. — В понеділок дня 22 вересня ц. р. Шерман Адамс, дотеперішній асистент Президента, зрезиґнував із свого становища і сповістив про це націю у своїй радіо-телевізійній промові, виголошеній увечорі цього ж дня. Перед своєю резиґнацією Адамс відвідав президента Айзенгавера, що перебуває тепер на вакаціях у Нюпорті, і відбув з ним довшу нараду, під час якої він повідомив Президента про своє рішення зрезиґнувати. Президент Айзенгавер прийняв резиґнацію Адамса з огірченням, що й висловив він в особистому листі до Адамса, опублікованому після його телевізійного виступу. Зрезиґнував Адамс під важким політичним тиском, особливо ж збоку демократичної партії, яка використала у своїй кампанії проти нього справу бостонського промисловця Бернарда Голдфайна, що з ним Адамс був у дружніх взаєминах і від якого одержував різні дарунки. У своїй телевізійній промові до громадянства, переданій американськими радіовими і телевізійними стаціями, Адамс заявив, що він зрезиґнував внаслідок „кампанії знеславлювання", яка була започаткована і ведена з метою створення політичних труднощів для през. Айзенгавера і для його уряду. Щоб оминути цього і щоб не ставити під загрозу перспектив республіканської партії добитися в листопадових виборах більшости у Конґресі, він — Адамс — вирішив зрезиґнувати, не зважаючи на те, що він не зробив нічого злого або поганого і не почувається до ніякої вини. В дальшому Адамс ствердив, що дискредитаційна кампанія проти нього була базована на суто політичних мотивах і що в ній брали частинно участь теж і палатна спеціяльна підкомісія для леґіслятивного нагляду, яка вела слідство в справі Голдфайна. Ця підкомісія дала віру різним безвідповідальним свідченням, базованим на сплетнях і фальшивих фактах. Відбулася резиґнація Адамса теж і під деяким тиском збоку республіканських кандидатів на конґресменів і сенаторів, які боялися, що справа Адамса матиме неґативний вплив на вислід листопадових виборів. Але ж провід республіканської партії, зокрема віце-президент Ніксон і провідники республіканців вважають відхід Адамса великою втратою для партії і для уряду. І Ніксон і крайовий провідник республіканської партії Мід Алкорн висловили своє огірчення з приводу резиґнації Адамса, підкреслюючи з признанням, що Адамс працював на своєму становищі дуже віддано й совісно і що його не легко буде заступити кимось інакшим. Заатаковані Адамсом під час його телевізійного виступу демократи вимагають тепер таких самих можливостей і часу в телевізії, як їх мав Адамс, щоб могти відповісти на закиди Адамса. Між евентуальними кандидатами на становище, що його досі займав Адамс, називають Генрі Кебота Ладжа, американського амбасадора до ОН, Фреда Е. Сітона, секретаря внутрішніх справ, ген. Алфреда М. Гунтера та інших.

Шерман Адамс (праворуч) з президентом Айзенгавером, після відбутої конференції в Нюпорті, Р. Ай.

ПРЕЗИДЕНТ ВЕРТАЄТЬСЯ ДО ВАШИНГТОНУ

Нюпорт, Ровд Айленд. — Президент Айзенгавер разом із своєю дружиною 23-го вересня вернувся до Вашингтону з відпочинку в Нюпорті, Р. А., де він крім відпочинку грав в ґольфа та ловив рибу, не спускаючи з ока і важливих внутрішніх і закордонних подій.

Республіканці проти Рутера і губернатора Вільямса

Ленсінґ, Мишиґен. — Голова Республіканського Крайового Комітету Мід Алкорн промовляв на республіканській конференції для встановлення партійної стратеґії і заявив, що демократичний губернатор стейту Мишиґен Дж. Меннен Вільямс „є гнучким знаряддям в руках політичного боса президента Об'єднаних Автомобільних Робітників Волт. П. Рутера". А Волтер Рутер, на думку Алкорна, є „єдиною силою в Демократичній партії, і веде її до соціялізму". Алкорн закликав виборців не перевибирати Вільямса в листопаді цього року, бо інакше він буде загрозою не тільки для стейту, але і для цілої країни. Алкорн заявив, що його партія не виступає проти робітничих організацій, тільки проти жадних влади робітників, які використовують робітничий рух для своїх власних цілей. — Республіканський конґресмен Клер Гоффман промовляв на конференції „Ми — Люди" в Шикаґо і сказав, що Волтер Рутер є „диктаторм" і „поневолювачем" робітників. Він впродовж багатьох років користується пропаґандою і насильством, щоб здійснити свій соціялістичний плян: „зорганізувати соціялістичний уряд", а після того стати „самому економічним і політичним диктатором". (Перед виборами партійні пропаґандисти закидають своїм противникам „соціялізм", який зовсім не є тим, що розуміється під цим словом).

Бомбардування Квімою дискваліфікує ком. Китай, як кандидата до ОН

Об'єднані Нації. — Якщо не було б ніодного іншого арґументу проти кандидатури комуністичного Китаю на члена Об'єднаних Націй, лише теперішнє бомбардування Квімою, то цього було б досить, щоб виявити брак кваліфікацій китайських комуністів увійти до цієї міжнародної установи — казав американський амбасадор в Об'єднаних Націях, Генрі Кебот Ладж під час дебати над внесенням Індії, щоб не взяти під увагу рекомендації Головної комісії ОН і всупереч тій рекомендації таки перевести на цій Генеральній Асамблеї дебату над прийняттям комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Кебот Ладж звернув увагу, що теперішнє бомбардування комуністами острова Квімой виправдувало б „гостріші заходи Об'єднаних Націй проти такої поведінки". Ладж не згадав у своїй промові теперішніх переговорів, що ведуться у Варшаві між американським та комуно-китайським амбасадорами. Совєтський міністер закордонних справ Громико твердив, що коли б не американський „натиск" на різні держави, то комуністичний Китай давно прийнято б до Об'єднаних Націй, зате речник вільного Китаю д-р Тсіянґ запевняв, що коли б у Китаї переведено вільні вибори, то комуністичний режим зник би і вернувся б до влади уряд, що перебуває тепер на Формозі. Англійський амбасадор Пірсон Діксон заявив, що хоча Англія визнала комуно-китайський режим, проте вона вважає, що теперішня дебата над допущенням комуністичного Китаю до ОН „загострила б відносини та пошкодила праці Об'єднаних Націй". У понеділок не голосувано ще перед цією справою.

ЗДА є і будуть сильніші від СССР — твердить Твайнінґ

Вашинґтон. — Голова Об'єднаних Шефів Штабу генерал Натан Ф. Твайнінґ 19-го вересня промовляв на прийнятті в зв'язку зі зборами Товариства Оборонної Орієнтаційної Конференції і сказав, що тепер ЗДА під військовим оглядом перевищають СССР. І зараз додав, що такий стан можна буде втримати в найближчих 60-ох роках. Генерал Твайнінґ сказав, що „як досі", то ЗДА з успіхом стримували аґресію комуністичного Китаю на Далекому Сході. Щодо Ливану, то, на думку ген. Твайнінґа, „та країна була б вже була втрачена для вільного світу, якби в липні ц. р. американські війська не були там причалилися на парашутах". Ген. Твайнінґ виступав проти застрашування, яке виголошують деякі американські політики (сенатори Джан Ф. Кеннеді, Стюарт Саймінґтон і Дж. Фулбрайт та колиш. президент Гаррі С. Труман), що СССР перевищує ЗДА в деяких родах зброї. СССР має більше число підводних човнів і армійських дивізій, але щодо загальної збройної сили ЗДА далеко перевищують СССР і такий стан триватиме впродовж найближчих років. Більше число підводних човнів і армійських дивізій не свідчить про те, щоб совєтська оборонна сила була могутніша від оборонної ЗДА, — каже голова Об'єднаних Шефів Штабу.

ТЕРОР НА МАДЯРЩИНІ БУДЕ ЗНОВУ ПРЕДМЕТОМ РОЗГЛЯДУ НА ОН

Об'єднані Нації. — Всупереч гострій совєтській опозиції Генеральна Асамблея рішила у понеділок 22 вересня ц. р. 61 голосами проти 10-ох при 10-ох, що стрималися, перевести публічну дебату над ситуацією на Мадярщині. Поруч із дев'ятьма совєтськими сателітними країнами, тільки одна Югославія голосувала разом із совєтським бльоком, що викликало здивування, бо Югославія перша запротестувала була проти зламання Совєтами приречення, даного кол. прем'єрові Імре Надеві і його товаришам, які скрилися були в югославській амбасаді у Будапешті, що їм нічого не станеться, коли залишать амбасаду. Як відомо, — Совєти негайно після виходу на вулицю всіх тих мадярських патріотів арештували та деякого з них вивезли до Румунії, а прем'єра Надя, генерала Паля Малетера і двох видатних журналістів — розстріляли. Після голосування представник Югославії пояснив своє поведення арґументом, що теперішня дебата над справою Мадярщини загострить тільки міжнародну ситуацію та не дасть нічого позитивного у практиці. Таке становище зайняв Цейльон, який стримався від голосування. Тими державами, що стрималися, були Індія, Індонезія, Ірак, Непаль, Савді Арабія, Фінляндія, Цейльон, Ємен, Афґаністан і Об'єднана Арабська Республіка. Внесення не поставлення Мадярщини на денний порядок Генеральної Асамблеї мотивував представник Австралії д-р Рональд Вокер. Він ствердив, що справа Мадярщини не є „полагодженою" та що світ був потрясений вісткою про смерть Надя, що її Вокер назвав „юридичним вбивством". Американський амбасадор — Генрі Кебот Ладж звернув увагу, що режим терору був насаджений на Мадярщині совєтською збройною силою, яка все ще там контролює країну. На Мадярщині, не припиняються масові арештування, тайні суди й екзекуції. Совєтський Союз і комуністичний режим на Мадярщині відмовилися співпрацювати з спеціяльною комісією під головуванням сіямського князя Вайтаякона, що її вибрала була Генеральна Асамблея, — пригадував Кебот Ладж. З другого боку, совєтський представник Валеріян Зорін закидає З'єдиненим Державам, що вони хочуть дебатою про Мадярщину відвернути увагу світу від своєї „аґресії" в обширі Формози (Тайвану) та що „мільйони долярів пішли на фінансування мадярської контрреволюції та привернення там капіталістичного режиму." А комуно-мадярський міністер закордонних справ д-р Ендре Сік цинічно заявив, що Генеральна Асамблея Об'єднаних Націй може радити над ситуацією на Мадярщині „до судного дня" і всеодно нічого в цій ситуації не змінить. — Цим він ствердив, що мадярські комуністи надалі не хочуть підпорядковуватися рішенням Об'єднаних Націй, — слухаючи приказів з Москви, яка так само тільки використовує ОН для своїх цілей, а не співпрацює з ними. Вислід голосування над цією справою є черговою моральною поразкою Совєтського Союзу.

Д-р Саймон Рамо покладає великі надії на балістичну ракету „Атлас"

Вашинґтон. — Цивільний шеф летунської програми керованих ракет д-р Саймон Рамо, виступав на телевізійній програмі Амерікен Бродкестінґ Компані, і заявив, що далекопростірна балістична керована ракета „Атлас" поставить ЗДА перед СССР в їх змаганнях за першенство в цій ділянці. Д-р Рамо покладає велику надію на „Атлас", хоч та ракета минулого тижня мала неуспіх, не хотівши летіти згідно з програмою науковців. Д-р Рамо заявляє, що далекопростірні ракети ніколи не можуть бути дуже точні, але це нішо не шкодить, бо вони діють з дуже великою силою, яка вирівнює неточність місця, в яке попадає ракета. Американський вчений заявив, що тепер ЗДА „можуть вести перед Сов. Союзом також і в ділянці керованих ракет".

364-ий Відділ УНСоюзу в Клівленді відзначив своє 45-річчя

Клівленд, Огайо. — Місцевий 364-ий Відділ Українського Народного Союзу, Братство св. Василія Великого, що було засноване з ініціятиви Степана Чорнія 26-го вересня 1913-го року, відзначило минулої суботи, 29-го вересня, 45-річчя свого існування. З цієї нагоди відбувся концерт і бенкет з багатою мистецькою програмою, виконаною силами, головно дитячими самого Відділу. Програму концерту започатковано благословенням прапорів Б-ства, яке довершили всч. о. В. Качмар і всч. о. Е. Боднар, при чому о. Боднар виголосив також коротку промову. Відкрив програму концерту вступним словом п. Григорій Кукіз, голова Б-тва, після чого відспівано американський і український національні гимни. Гимн УНСоюзу віддеклямувала Ганнуся Бриздун, а промову про прапори виголосив гол. предсідник УНС п. Дмитро Галичин. В дальшій програмі виступали духова оркестра СУМА під проводом п. Є. Крука, танцюристи під проводом пп. Ольги Кукіз-Бик і Іванни Прийми, декляматори Ярослава і Олег Кореневичі, які також, разом з Омеляном і Дарією Кореневичами відіграли п'єску в двох діях на союзові теми. Промовляли ще головний радний УНС п. Дмитро Шмаґала і адв. Омар Малицький. Привітами від товариств і осіб, відповідним вшануванням піонерів: Степана Чорнія, Андрія Германа і Йосафата Небожука та спільною молитвою закінчено програму концерту, після якого відбувся бенкет із святочною промовою п. Д. Галичина.

Сирія цілком інкорпорована до Єгипту

Каїро. — Державне правління Об'єдн. Арабської Республіки буде протягом найближчого тижня зреорганізоване по лінії повної централізації, із скасуванням паралельних міністерств для Сирії та з залишенням в Сирії адміністрації тільки для виконування доручень з Каїро і для самостійного полагоджування справ суто - місцевого характеру. Коли 1-го лютого ц. р. проголошено з'єдинення Єгипту і Сирії в Об'єднану Арабську Республіку, залишено в Сирії попередні міністерства. За офіційним комунікатом „досвід виявив трудність в координації і плянуванні між двома районами при існуванні екзекутивних органів для кожного району без центрального уряду". Тому президент Гамаль Абдель Насер — повідомляє єгипетська преса — рішив протягом одного тижня покликати до життя один центральний уряд для обох країн. Практично це означає повне скасування не тільки федеративної окремішности Сирії, але й будь-якої її автономії. Напр., міністром внутрішніх справ для цілої Об'єднаної Арабської Республіки буде член єгипетської керівної військової групи, Захарія Мохіеддін, а дотеперішній сирійський міністер внутрішніх справ, колишній шеф розвідки в сирійській армії, полк. Серрай, звеличник Насера, стане заступником міністра, цілком підпорядкованим міністерству в Каїро. Чи ця реформа виправдає себе, теж покаже щойно майбутність. Найбільшою трудністю є те, що Єгипет і Сирія не мають спільних кордонів.

ПАПА ХВАЛИТЬ ПРАЦЮ ФІЛОСОФІВ

Рим. — Папа Пій XII прийняв на приватній авдієнції групу коло 100 членів 12-го Міжнародного конґресу філософів, який радить тепер у Римі, і виголосив до них промову, в якій прославляв працю філософів. Папа ствердив, що між філософією і релігією нема ворожнечі, та що ніхто не забороняє філософам досліджувати правду їхніми способами. Проте Папа таврував раціоналізм, який затроював людство протягом сторіч. „Господь не перестає запрошувати філософів визнати Його та вернутися до Нього" — заявив Пій XII. Папа апелював до філософів, щоб вони своєю працею намагалися поправити сучасний стан великих злиднів та духову розтіч у світі.

Хрущов страшить французів маривом фашизму

Москва. — Нікіта Хрущов заявив у замовленому інтерв'ю з „Правдою", що проєкт нової конституції у Франції відкриває двері для фашизму у тій країні та водночас облегшує порозуміння між французькими „реакціонерами" і німецькими „палачами війни" з великою загрозою для світового миру. Нова французька конституція — казав Хрущов — уводить систему диктатури та воскрешує спомини, як Гітлер дійшов був влади. Таким чином Хрущов зробив виразний натяк на спосіб, як генерал де Голь став прем'єром внаслідку руху військовиків і французьких реакційних кіл в Альжирі в половині травня ц.р. та недвозначно порівняв його з Гітлером. Хрущов запевняв, що „три чи чотири місяці тому деякі люди зв'язували свої надії з фактом приходу до влади нового уряду під головуванням генерала де Голя, що він впорається з фашистськими змовниками, направить несправедливості, спричиновані в Альжирі та збереже республіку у Франції. Життя немилосерно розбило ті надії" — твердив Хрущов. „Французька реакція хоче встановити фашистські порядки під плащиком леґальности, використовуючи для своєї цілі престиж генерала де Голя". Хрущов вилаявся одночасно на лідера французьких соціялістів, колишнього прем'єра Гю Молле, що перемовив своїх однопартійців голосувати за нову конституцію. Хрущов порівняв його з німецькими соціялістами, які були збиті з пантелику і роздвоєні, коли Гітлер прийшов до влади. Найбільше Хрущова заболіла минулотижнева зустріч генерала де Голя з західньо-німецьким канцлером Аденауером та їх спільний комунікат про співпрацю.

Американці інвестували в 1957 р. закордоном 4 більйони долярів

Вашинґтон. — Департамент торгівлі звітує, що американські громадяни в 1957 році видали на інвестиції в закордонних країнах коло 4 більйони долярів, що разом із давнішими інвестиціями при кінці 1957 року становило 36,800,000,000 долярів. В першій половині цього року відплило закордон приватних капіталів на суму 1,750,000,000 долярів. Безпосередні американські інвестиції закордон дещо зменшилися в порівнянні з минулим роком, але продаж закордонних цінних паперів американцям збільшилася на більше як 700,000,000 долярів. Найбільше грошей на закордонні інвестиції закордоном видано на розбудову філій американських фірм — 3,000,000,000 долярів. Прибутки з американських інвестицій закордоном в 1957 році виносили — 3,700,000,000 долярів, майже на 300,000,000 долярів більше як в 1956 році.

Громада в Бриджпорті вшанувала жертви великого голоду

Бриджпорт, Конн. — Місцева Українська Громада, зорганізована у Відділі УК-Комітету, вшанувала минулої неділі, 21-го вересня, українські жертви Великого Голоду, зорганізованого червоною Москвою в Україні 25 років тому. З цієї нагоди відбулась в залі нового місцевого Українського Народного Дому відповідна імпреза, яку відкрив місцевий український православний парох всч. о. Микола Чернявський. Американський і український національні гимни відспівав об'єднаний місцевий хор під диригентурою проф. Івана Козака. Цей же хор виконав також ряд пісень у програмі. Вступне слово виголосив п. Йосип Слівінський, а промови виголосили п. Анатолій Фалько українською і адв. Михайло Пізнак, касир УК-Комітету з Ню Йорку, англійською мовами. Крім згаданих, у маніфестації виступали: конґресмен Морено, республіканський кандидат на губернатора стейту п. Зеллер, адв. Колс, що репрезентував губернатора Рібікоффа, голова місцевого Відділу УКК п. Володимир Чубатий, декляматорка п-ні Василина Коваль та пластова і сумівська молодь під своїми проводами. Імпрезу закінчено молитвою, яку провів всч. о. Ярослав Шуст, місцевий український католицький парох, та співом молитви „Боже Великий".

Стверджують поступ Спільного господарського ринку в Европі

Брюссель. — Екзекутивний комітет Спільного европейського ринку склав звідомлення про досвід за перших 9 місяців існування Спільного ринку і ствердив, що зроблено „добрий поступ" До цієї Европейської господарської спільноти (як інакше називають Спільний европейський ринк) належать Західня Німеччина, Франція, Італія, Бельгія, Голляндія і Люксембурґ і вона охоплює три договори: про спільний торговельний ринок (митна унія, монетарна унія в майбутньому, вирівнання соціяльного законодавства, вирівнювання ринку праці і т. д.), Стально - вуґільну спільноту та Евратом. Встановлено комісії і адміністраційні органи для виготовлення основних студій і звітів про господарську ситуацію в кожній з названих шістьох країн. Доведено до договору з ЗДА про співпрацю з Евратом і ведеться тепер переговори над договором з Англією. Проводиться студії над створенням спільних фінансово - промислових резерв та вможливлення вирівнювання ринку праці залежно від запотребування в окремих країнах.

В АМЕРИЦІ

● **Досі витягнули 48 осіб,** жертв катастрофи поїзду, який коло Байону упав з моста у Нюарську затоку. Розшуки жертв цієї катастрофи продовжуються.

● **Команда армії** повідомила, що для вжитку армії розпочато продукцію великих панцерних возів Т-113, які мають таку малу вагу, що їх можна перевезти літаками. Нові панцерні вози зроблені з алюмінію, вміщають 13 озброєних вояків із 30 — 50 каліборвими скорострілами.

● **Департамент пошти ЗДА** видав марку в пошану мадярського революціонера, народнього героя Ляйоша Кошута, який в 19-му віці боровся за волю Мадярщини. Ця марка видана як третя в серії „Чемпіони за Волю", — попередні дві випущено в пошану філіппінського президента Рамона Маґсайсая і борця за волю Південної Америки Сімона Волівара.

● **16-річний Стіфен Мютер** із Луісвіллу, Кентоки, вже два роки лежить непритомний у дитячому шпиталі після того, як упав із скелі, виконуючи скавтові вправи. Батьки і друзі платили за нього місячно 220 долярів, але тепер він мусить залишити цей шпиталь, бо в ньому можуть лікуватися пацієнти лиш до 16 років. Лікарі вважають, що виглядів на видужання Стіфена Мютера немає.

● **Суддя Роджер Пфафер** видав дозвіл на розвід 33-річного Доналда Л. Гавза з 28-річною Дороті Гавз з такою умовою: троє дітей мають залишитись під опікою батька, а мати мусить платити щомісяця 40 долярів на їхнє утримання. Чоловік довів своїй жінці невірність, чого вона навіть не заперечувала. Суддя сказав, що це справедливо, щоб жінка, яка працює, давала на утримання своїх дітей.

● **9-річна Тереса МекҐаф** перебуває в критичному стані у шпиталі в Нюарку, Н. Дж., після того, як її важко побив 14-річний хлопець, прізвища якого поліція не подає. Хлопець признався, що побив дівчину, „сам незнаючи чому", але заперечує, що важко попік її, тримаючи над вогнем. (Тіло дівчини попечене на 50 відсотків).

● **До Західньої Німеччини** втекло з Польщі від січня ц. р. 30 католицьких духовників і 65 монахинь. Німецька преса не подає їх прізвищ.

У СВІТІ

● **До Гонґ Конґу** привезли кораблем „Президент Вилсон" депортованого з Америки 29-річного китайського комуніста Сім С. Льонґа. Він приїхав до ЗДА в 1949 р. нібн на університетські студії, але не студіював, а займався комуністичною пропаґандою. Дев'ять років йому вдавалося викручуватись від загрози депортації, поки не засуджено його на 205 днів в'язниці за неполагоджених 29 „тикетів" за різні нарушення приписів автомобільної їзди. Йому дали до вибору: депортацію або в'язницю, і він вибрав першу. Через півгодини після приїзду до Гонґ Конґу Сім С. Льонґа перепровадили через кордон комуністичного Китаю, де його батько є заступником голови ЦК китайської компартії.

● **Дирекція англійських залізниць** оприлюднила розпорядок, за яким носії, оплачувані залізничними лініями, не зобов'язані носити валізки пасажирам. Залізничні носії, мовляв, мають переносити тільки баґаж, що його відправляється без пасажирів. Допомагати пасажирам переносити багаж можуть, за оплатою, тільки приватні носії.

● **Лондонський щоденник „Дейлі Мейл"**, що виходить накладом 2,5 мільйона примірників, заповів оприлюднення подробиць, які два роки тому вплинули на рішення княжни Марґарити не виходити заміж за капітана Тавнсенда. Редакція конкуруючого щоденника „Дейлі Експрес", обурена безперервним розпорпуванням роману княжни з капітаном, зі свого боку заповіла оприлюднення інтимних подробиць із життя королеви Єлисавети. Англійці дуже цікавляться життям членів королівської родини, і тому газети вічно шукають „королівських сенсацій".

● **У французькому Камеруні в Африці** комуністи заснували партію під невинною назвою „Союз людей з Камеруну". Їх головою був Рубен Ум Найобе, тубільний „чарівник", розшукуваний поліцією за різні грабунки і вбивства. Минулого тижня його вбито у збройній сутичці з поліцією. Камерун має автономію.

● **Китайські комуністи** хочуть терором примусити 2,000 власників рибальських човнів у Гонґ Конґу вступити до керованої комуністами „рибальської кооперативи". Минулого тижня комуно - китайський військовий патрульний катер обстріляв фльотилію рибальських човнів біля Гонґ Конґу, вбивши одного рибалку і багатьох поранивши.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918
За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.
Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЄДИНОПРАВИЛЬНА ВІДПОВІДЬ

Минулої суботи, 20-го вересня, сталася в міжнародній політиці подія, яку можна вважати за типову характеристику теперішньої доби. Того дня президентові Айзенгаверові, що перебуває на вакаціях в Нюпорті, в стейті Ровд Айленд, передано якогось там з черги листа від совєтського „колективного" диктатора Хрущова в справі ситуації на Далекому Сході, зв'язаної з подіями в протоці Формози. Президент Айзенгавер негайно звелів завернути того листа назад Хрущову, бо цей лист, — як сказано в офіційному повідомленні — „переповнений фальшивими обвинуваченнями, написаний лайливою і нездержливою мовою, займається індивідуальностями та містить недопускальні погрози". Президент Айзенгавер прийняв і відповів уже не на одного листа Хрущова, мову якого можна назвати всілякою, лише не дипломатичною. Отже, можна собі уявити, якою мусіла бути мова цього останнього листа, коли навіть дуже терпеливий президент Айзенгавер вважав за відповідне „кинути ним Хрущову в зуби" — як висловилась канадійська радіова коментаторка п-ні Гайдер, промовляючи в суботу на бенкеті Американських Приятелів Антибольшевицького Бльоку Народів в Ню Йорку.

Таку відповідь президента Айзенгавера на лайливого листа совєтського диктатора вважаємо за єдиноправильну. Це вже не перший раз червоні московські володарі поводяться в своїх міжнародних контактах так, як у своїх колгоспах: диктуючи, погрожуючи і ображаючи. З американських вияснень у справі відкинення останнього листа Хрущова відомо, що в ньому він домагався, щоб американська фльота „забралася" з Формозької протоки, бо в противному разі червоний Китай, при допомозі Совєтського Союзу, її „вижене". Президент Айзенгавер, відкидаючи листа Хрущова, нарешті дав йому єдинозрозумілу лекцію відповідної поведінки в дипломатії.

Подібної лекції вимагало б тим більше совєтське практичне поступування в міжнародних справах. Вона вже до великої міри була, зокрема в Кореї і, востаннє, на Середньому Сході. Але все це ще далеко не навчило Москву та її диктаторів, зокрема не могла бути такою лекцією акція в Кореї, обмежена тільки корейською територією, хоч вся зброя, від якої гинули там американські вояки, продукувалась на території Совєтського Союзу або червоного Китаю. У недавньому випадку Середнього Сходу Москва воліла не ризикувати дальшими інтригами, бодай тимчасово. На це вона мала багато причин, як у рішучій протиакції з висадкою американських військ в Ливані, так і в сумнівах щодо поведінки арабів і їх реальної сили. Це могло бути причиною того, що нагло, прямо протягом ночі, ситуація на Середньому Сході зійшла на дальші сторінки міжнародної преси, а її місце на перших сторінках зайняла Формоза, власне опановані урядом вільного Китаю прибережні острови Квімой і Матсу. Там для Москви справа простіша, бо червоний Китай слухає її диктаторських порад, в островах, про які мова, він безпосередньо заінтересований, а його сила, хоч би в самих людських масах, куди більша, ніж арабів.

Правда, Америка вже сказала кілька рішучих слів в справі Квімою, але рівночасні підкреслювання згідливости на переговори та й самі переговори у Варшаві, як і виразні тенденції полагодити справу компромісово, навряд чи можуть мати для Москви і послушного їй Пейпінгу таку переконливу силу, як мала висадка американських військ в Ливані. Слідкуючи за розвитком подій у Формозькій протоці, людина мимоволі мусить ставити собі запит: як це так може бути, що червоні китайці засипають Квімой гарматними стрільнами з баз на континенті, а уряд вільного Китаю на Формозі залишає ці бази в спокої? Він же розпоряджає щонайменше півмільйоновою армією і сильними ескадрильями летунства, отже може кожної хвилини засипати бомбами артилерійські бази червоних агресорів. Логіка підказує, що не робить він цього тому, що не бажає того Америка, яка включила Формозу в свої оборонні інтереси і не тільки гарантувала оборону Формози, але рівночасно дала своєрідну гарантію червоному Китаєві перед Формозою.

Американські гарантії для Формози цілком оправдані й зрозумілі. Тим часом, яке діло має до того Москва, вимагаючи від Америки, щоб її фльота „забралась" з протоки Формози, і погрожуючи, що в противному разі вона „допоможе" червоному Китаєві „прогнати" її звідтіль?

Президент Айзенгавер, замість відповіді на арогантні слова в листі Хрущова, завернув йому того листа і сказав, чому це робить. Зробив він, без сумніву, правильно. Вважаємо, що коли б таку саму методу застосувати і у відповідях на арогантні совєтські діла, тоді світ далеко скорішими темпами зближався б до вимріяного миру, ніж до нього може будь-коли дійти ваганнями, поблажливістю і переговорами.

ВАРШАВСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ

Розпочаті у вівторок минулого тижня в Варшаві переговори з китайськими комуністами про мирну полагоду конфлікту у Формозькій протоці згори викликали найглибші сумніви двоякого характеру: чи вони взагалі потрібні і чи вони, практично, взялі довести до будь-якого порозуміння. Коли виходити з принципового засновку, що всякі переговори з комуністами приносять користь тільки комуністам, бо вже відразу, самим фактом трактування їх як партнерів, скріплюють їх морально і підвищують в очах власних та „нейтральних" у широкому світі, — то не треба було взагалі розпочинати тих переговорів у Варшаві. Практично ж годі уявити собі, щоб у справі Формози та островів у її протоці можна знайти таку компромісову формулу, яка була б сприйнятлива для обох смертельних ворогів: китайських комуністів і китайських націоналістів.

Переговори, що їх ведуть від імени ЗДА американський амбасадор у Польщі Джекоб Бім та від імени комуністичного Китаю його амбасадор у Польщі Ванг Пінг-нан, окутані офіційною таїною. Але, як твердить преса, обидві сторони стали на позиції, що їх дійсно трудно звести до спільного знаменника. Китайські комуністи зажадали — як ціну за припинення бомбардування Квімою та тимчасове замирення в протоці Формози — евакуювання того острова і сусідніх прибережних островів націоналістами. Це вже їхня „поступка" у користь „компромісу", бо, зрештою, вони стоять далі на становищі, що не тільки всі прибережні острови й Пескадорський архіпеляг, але й сама Формоза (Тайвань) — це інтегральна частина Китаю, що її одинокою легальною і „народною" владою є комуністичний уряд в Пейпінгу, і що тому весь той обшир мусить перейти під комуністичне володіння. Вони далі настоюють на тому, щоб Америка зліквідувала свою військову базу на Формозі і щоб Сьома фльота забралася геть поза 12-милевий пояс не тільки вздовж східних берегів Китаю, але й довкола кожного з названих вище островів. Такому комунокитайському становищу Америка протиставить принципову вимогу, щоб спершу було проголошене військове перемир'я в Формозькій протоці, і щоб комуністичний Китай окремою декларацією відмовився користуватись війною для здійснення своїх політичних цілей. себто, щоб він зрікся „визволення" Формози та прибережних островів військовою силою. Як заплату за це американський амбасадор буцімто назвав невтралізацію островів Квімой і Матсу з гарантією, що націоналістичний уряд на Формозі не буде використовувати тих островів, як можливі бази для десанту на китайський суходіл у визвольному протикомуністичному поході.

Можливо, — пишуть західні коментатори, — що китайські комуністи погодились б на такий проєкт, якби водночас З'єднені Держави признали їм престижево-політичні концесії у постаті допущення комуністичного Китаю на міжнародні конференції (наприклад, в справі міжнародного розброєння) та погодилися на прийняття комуністичного Китаю до Об'єднаних Націй. Однак, концепція невтралізації прибережних островів та взаємної деклярації, що ані китайські комуністи не здобуватимуть війною Формози, ані націоналісти не пробуватимуть висадитись на китайському суходолі, — така концепція є смертельною загрозою для націоналістичного уряду на Формозі. Вона зводить вільний Китай до повної еміграції, позбавленої навіть теоретичних перспектив піти будь-коли визвольним походом проти комуністичного режиму. Така морально-політична деградація для всієї визвольної справи Китаю стала б поважною небезпекою для всього націоналістичного режиму на Формозі, який просто втратив би рацію свого існування. Нічого дивуватися, що китайські націоналісти найрішучіше відкидають таку концепцію.

Очевидно, що ключ ситуації в руках Америки, без якої китайські націоналісти несопроможні не тільки повести офензиву проти комуністів на китайському суходолі, але й оборонити саму Формозу. Якщо Америка рішила б зректися націоналістичного китайського союзника і зревідувати свою політику на Далекому Сході, як цього хоче Хрущов, то „мир" з китайськими комуністами настав би протягом ночі, і конфлікт був би „зліквідований". Але така „полагода" справи рівналась б злегалізуванню китайських комуністів в усій західній частині Тихого океану — із смертельною загрозою для Філіппін, Нової Зеляндії і Австралії, перетворенням у фактичних комуно-китайських сателітів не тільки всієї південно-східної Азії й Індонезії, але, мабуть, дуже скоро також — Японії. Іншими словами, така „мирна і згідлива" розв'язка породила б нову смертельну загрозу для Америки і всього вільного світу, і щойно тоді зробила б неминучим вибух нової великої війни, — у куди гіршій стратегічній ситуації, ніж вона є нині. Тому Америка мусить рахуватися з становищем вільного Китаю щодо варшавських переговорів не як з химерою націоналістичної контрактрії, а як з реальним союзником, потрібним Америці в обороні її власних інтересів.

ОСІННІЙ ХОЛОДОК...

Осінній холодок
над спраглою землею
Шатро гаптоване
широко розіп'яв.
І з рук його падуть,
як з рога Амальтеї,
Плоди, налиті вщерть,
і довгі пасма трав.
О, груди, радістю
осінньою налиті,
Прозорості думок
і сило синіх жил!
Як сонце, перейти
хотів би я по світі,
Щоб з усміхом зайти
за мідний небосхил.
Хто знає, чи вславлюсь я
ділами голосними,
Чи блискавицею
проріжу далеч літ, —
Та любо вірити,
що знов земля цвістиме
І новий плід зачне,
і вродить новий плід!

МАКСИМ РИЛЬСЬКИЙ

РЕАБІЛІТУЮТЬ, АЛЕ ТІЛЬКИ КАТІВ

У 51-му, додатковому томі Великої Совєтської Енциклопедії (Большая Советская Энциклопедия), що вийшов із друку з початком вересня ц. р., вміщено з іншими доповненнями до попередніх 50 томів, біографії багатьох більшевицьких діячів, зліквідованих під час чисток, переведених особливо в добу Сталіна. Появляються ці життєписи вперше після багатьох років, бо, згідно з існуючою в СССР „традицією", прізвища зліквідованих були викреслені з усіх підручників, довідників та енциклопедій.

Між „реабілітованими" в цьому 51-му томі подано прізвища багатьох видатних совєтських партійних, військових і культурних діячів, знищених здебільша в роки „єжовщини" з наказу Сталіна, між ними маршал Тухачевський, маршал Блюхер, маршал Єгоров, ген. Уборевіч, економіст Вознесенський, антагоніст Трохима Лисенка, акад. Ніколай Вавілов, мадярський комуніст Беля Кун, провідник польський комуністів Юліян Ленський та інші. Біографії цих зліквідованих діячів с тільки сухим переліком становищ, що їх вони займали колись у державному й партійному житті СССР, як теж почестей, що їх одержали вони за свої „заслуги". В більшості випадків при життєписах подана дата смерти даного діяча, але майже ніколи не названа її причина. Але навіть самі дати смерти суперечать здебільша дотеперішнім офіційним енунціяціям на цю тему, зокрема даним, що їх розкрив Хрущов у своїй промові про злочини Сталіна, виголошеній на 20-му з'їзді КПСС.

З біографій партійних діячів, що їх діяльність була зв'язана головним чином з Україною, приведені в цьому додатковому томі біографії Антонова-Овсєєнка, Гамарніка, Косіора, Постишева і Чубаря, з-поміж яких останній був українцем. Всі інші були або москалями або поляками і „вславилися" не тільки безоглядною боротьбою з українськими незалежницькими змаганнями, але й жорстокою ліквідацією українських комуністичних діячів.

Коли брати до уваги всі справді таки неперевершені криваві „заслуги" Антонова-Овсєєнка, Гамарніка, Косіора і Постишева у поборюванні українського визвольного руху, то їх сьогоднішня реабілітація, здійснювана Хрущовим, не є ніякою несподіванкою. Вони мусіли бути прибічні до комуністичної „слави" та „почестей", бо були найбільш ревними реалізаторами московської політики в Україні, і ліквідація їх — з комуністичного погляду — була цілковитим непорозумінням. Реабілітація їх є з ніякою пої відступкою вбік України й українців, як це дехто хоче собі висновувати, але, навпаки, є підкресленням, що Москва рішила продовжувати безоглядну боротьбу з усіма проявами українського незалежництва в побутовій, культурній і політичній ділянках.

Про реабілітацію саме цих, а не інших „українських" комуністів була мова вже багато разів на протязі останніх трьох років. Про те, що Косіор, Постишев і Чубар були зліквідовані „несправедливо", рийський Рів'єрі, мало над сом Сталіна, говорив Хрущов у своїй викривальній промові на 20-му з'їзді КПСС. Вже тоді згадував Хрущов, що справи Косіора і Постишева перевірено і вирішено їх реабілітувати. Повної реабілітації Антонова-Овсєєнка і Косіора у совєтській історії домагався й Атанас Мікоян у своїй промові, виголошеній на цьому ж самому з'їзді. З того часу були відповідно оцінені згадані діячі і в ряді різних совєтських публікацій, особливо праць і статтей на тему сорокріччя встановлення совєтської влади в Україні і 40-річчя створення комуністичної партії України.

Що реабілітація цих „українських" комуністів була цілком закономірною з погляду цілей і завдань московської компартії в Україні, свідчать хоч би самі тільки короткі переліки їхніх заслуг для комуністичної партії і совєтської „родіни".

Коли почати в поазбучному порядку, **Владімір Антонов-Овсєєнко, (нар. 1884 р.)**, провідця збунтованих російських вояків у боях за Зимовий Палац в Петербурзі 1917 року, керував разом з Муравйовим наступом більшевицьких червоних загонів на Україну, проти Української Центральної Ради і українських незалежницьких збройних сил. Український спротив він топив у морі крови і потім займав ряд видатних становищ у червоній армії і в совєтському уряді. З 1924 року був „полпредом" СССР у Чехословаччині, Польщі та інших країнах. Був зліквідований Сталіним у 1938 році.

Другий із реабілітованих — **Ян Б. Гамарник (нар. 1894 року)**, видатний російський комуністичний діяч, в 1917 році керував більшевицькою роботою проти Української Центральної Ради, з 1918 року був членом ВУЦВК, за гетьмана Павла Скоропадського був провідним членом підпільного більшевицького центру, а потім, після окупації України більшевиками — керівним експонентом Москви в Україні. За свої „заслуги" в упрміненні України був призначений заступником комісаря оборони СССР і головним політруком червоної армії (начальник „політуправління"). У зв'язку із справою Тухачевського застрелився.

Подібними „заслугами" може похвалитися й **Станіслав Вікетівич Косіор**. Поляк з роду, нар. 1889 р., член і видатний діяч російської більшевицької партії з 1907 р., він підпільну роботу у Петербурзі, Києві, Харкові і на Донбасі. Ім'я його зв'язане тісно із „встановленням" совєтського режиму в Україні. В 1918 році він був членом ЦК КП(б)У і потім до 1922 року першим секретарем ЦК. Від 1922 по 1925 рік працював як секретар сибірського бюра ЦК ВКП(б), але потім був посланий в Україну, де перебув до 1937 р. на становищі першого секретаря ЦК КП(б)У, прославившись своїми репресіями проти однопартійців і безоглядною боротьбою з українським „буржуазним націоналізмом". Ув'язнений в 1937 році, згинув щойно в 1939 році, як подає БСЕ, в невиясненим ближче обставинах.

Четвертий із зліквідованих „українських" комуністів — москаль Павел Петрович Постишев, широко відомий своїми ліквідаційними акціями в Україні. Ставши членом ЦК КП(б)У в 1925 році, постишев, після виконання певних доручень, вертається знову до Харкова, переносить столицю Української ССР до Києва і починає „наводити порядок" в проводі КП(б)У і в українських варкоматах, ліквідуючи разом із Скрипником тисячі українських комуністів і десятки тисяч українських культурних діячів. Це Постишев був безпосереднім спричинником самогубства Скрипника і ліквідатором таких видатних письменників і діячів мистецтва, як Косинка, Фальківський, Влизько, Куліш, Шкурупій, Курбас та десятки інших. Заарештований в 1938 році, Постишев гине щойно в 1940 році, вже після того, як започаткованy Сталіним чистку буцімто офіційно „закінчено".

Єдиним із тепер реабілітованих українців є Улас Чубар (нар. 1891 р.), з 1920 р. голова Ради Народного Господарства УССР, потім керівник української кам'яновугільної промисловости, а в 1923-1933 рр. голова ради народних комісарів УССР. Але й він, як співучасник „встановлювання" совєтської влади в Україні і провідний діяч московської компартії в Україні, несе відповідальність за екстермінаційну політику Москви в Україні.

Не попав між реабілітованих ні один із справжніх українських комуністів, ані Хвильовий, ані Скрипник, ані Шумський, ані багато інших, що їх в СССР виклинають ще й досі, як зрадників, ворогів народу і буржуазних націоналістів.

О. Р.

М. Воскобійник

„ВОВЧА СВОБОДА" І РОСІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛІЗМ

(Докінчення)

Що з цього виходить? Люди, що жиріють на хлібах вільного Західного світу і б'ють себе час-до-часу в груди як антибольшевики, посуті апотеовано заявою не тільки шкодять Америці в антибольшевицькій боротьбі, а роблять політичний наклеп і на свій же російський нарід, коли твердять, що для російського народу не комунізм, як ідеологія і політична система, є ворогом номер перший, а ворогом номер перший, як виходить, є той, хто хотів би обмежити совєтську вовчу свободу, хотів би звільнити вівцю від вовчих пазурів.

Нас не дивує виявлення цієї ваги цією імперською еміграцією свого справжнього лиця, вона посуті завжди ставилася з симпатією до совєтських завоювань. (Згадайте заяву Керенського і окреме Вейнбаєма на зразок — „лучше плохой диктатор, чем резать живое тело России". Але нас турбує, що цим вводиться в блуд деяких спеціялістів від Сходу, робиться шкоду боротьбі проти комунізму, що наноситься непоправна шкода зближенню між народами, зближенню антибольшевицьких сил в боротьбі проти комунізму.

За логікою авторів звернення до Айзенгавера виникає резонне запитання, хто ж в такому разі придушив повстання в Угорщині? Невже ж російський народ, що був обурений „сепаратизмом" угорців? І далі: Уявімо собі, що одного дня на Україні, чи в якійсь іншій республіці, проти комунізму розпочинається повстання під такими ж лозунгами, що й проходило повстання в Угорщині. Уявімо, що українські Надь проголошує скасування колгоспів пані ліквідацію, усуває енкаведистів від влади, і щоб рятуватися від наступаючих совєтських військ із інших територій СССР, проголошує вихід повсталої республіки із Совєтського Союзу, із Варшавського пакту, щоб цим уможливити повстанцям допомогу ззовні. Щоб же тоді сказали російські „антикомуністи" типу згаданих авторів резолюції? Невже трактуватимуть повсталу республіку в крові, бо при цьому вона, чого доброго, відсепарується від „неделимой" Росії. Невже „геть український Надь, хай живе перемога Хрущова"? Автори звернення чого доброго і кричали б, що це „розчленування" Росії і тому смерть українському повстанню проти комуністів. Ми не сумніваємося ні на хвилину що саме так було б. Адже маємо справу з людьми, яким над імперії затуманює розум. Але ми віримо, що справжній російський народ, вимучений так само царським і совєтським імперіялізмом, незатуманений чадом імперії, мав би симпатії таки по стороні повстанців. Чому?

Російська еміграція і шовіністична частина російської публіцистики на еміграції присвоїла собі монополь називати національно - визвольні рухи неросійських народів СССР — „расчленителями России", а вже найменше зацікавлення тими рухами в ЗДА, чи в світі називати „підтримкою сепаратизму" „розчленуванням Росії". Обвинувачення в розчленуванні Росії має служити страшаком для своїх і для чужих, для свого власного російського громадянства і для залякування представників західнього світу. Воно залякування вживають цього терміну, щоб визвольним рухам в СССР придати посмаку деструктивного руху, аморальності, бо ж збираються, мовляв, „ділити живе тіло Росії". Хапаючись за брехливу теорію ходу розвитку світу, коли колоніяльні народи таки вибороли національну незалежність, і цього процесу вже не зупинити нікому, в тому числі і комунізмові, — російським імперіялістам до послуг лишається ще одне одиноке пугало — „расчленение России".

А тим часом властиву, національну територію Росії заселену російською етнографічною масою, ніхто не збирається „розчленовувати", ділити. Таких нема ні серед національних визвольних рухів і таких ми не знаємо у вільному світі. **Ідеться про усамостійнення неросійських територій, про усамостійнення колоній від теперішньої совєтської російської республіки — РСФСР**, а не про розчленовання Росії. Не підлягає найменшому сумніву, мабуть і самих росіян, що УССР є таки і в політичному, і в економічному, і в культурному відношенні нерівноправною із РСФСР республікою, вона є в повній колоніяльній залежності від РСФСР **республіки від російської нації - гегемона в СССР**. Хай котрийсь із російських вчених, чи публіцистів, що так обурюються на сепаратистів, докаже, що Україна, і всі їхні республіки, не є колоніями. Хай докаже, що Совєтський Союз — це справді союз рівноправних республік.

Отже усамостійнення національних республік — це не є розчленування Росії, як не було і не є розчленуванням Англії, Голляндії чи Франції усамостійнення Індії, Марокко, Індонезії і т. п.

Коли ми боремося за самостійність України, Білорусі, Грузії і т. д., то це не є „розчленування Росії". Росія лишається Росією. Росія лишається Росією. Росія лишається в Росії. **Ми боремося за усамостійнення неросійських народів у їхніх етнографічних межах**, забезпечуючи цей принцип і за росіянами. Це розуміє і справедливий для всіх принцип і проти нього не можуть виставити ні одного розумного аргументу, крім розбою, і самі росіяни. **Це шлях до мирного, добросусідського співжиття народів.** Цей шлях не мусів би означати кривду російському народові, якщо він не одурманений імперіялістичним типу авторів звернення. Коли деякі публіцисти і неросійських народів вживають так само вслід за росіянами терміну „розчленування Росії" в негативному чи позитивному сенсі вони по суті роблять ведмежу послугу визвольним рухам, роблять наклеп на прагнення народів до свободи.

Перемога над большевизмом — це безсумнівну єдиний шлях до самостійності народів СССР. І не тому, панове російські націоналісти, що цього

(Закінчення на стр. 4-ій)

Д-р Дмитро Бучинський

ЗІ ЗГАДОК НАТАЛЕНИ КОРОЛЕВОЇ

(9)

Естрелліта схвилювалась, сперлася на спинку свого стільця, заплющила очі і зашепотала:

— Кожна людина в своєму житті має довершити свій хрестоносний похід. Для цього потрібує вона три великі умовини: вчителя, що вказав би їй путь, світлу постать, що надихнула б її до геройних чинів, і побратима...

— Що це ви цитуєте? — запитався з цікавістю Королів.

— Уривок зі старого лицарського роману, що колись зробив на мене велике враження. Учителем був мій вуйко Евгеніо. Гадаю, що дон Альфонсо був моїм побратимом...

— Ким же тоді був Іскандер? — підніс голову Королів.

— Іскандер? Він був єдиним на світі... Хіба я знаю? Моїм Світлим Духом, як вірять у Персії, що охороняє смертних. І відійшов, зберігши мене у небезпечній момент. А може, може це був сам Мітра?..

— А знаєте, — затримався Королів, що ходив по кімнаті, — тепер, знаючи деталі вашого життя, скажу вам: дон Альфонсо — перейняв спосіб титулування еспанський — мені не страшний. Дармащо ви мене також попередили, що покинете мене, як я вас для України, коли вас покличе до Еспанії дон Альфонсо. Але цього я не боюся. Це лише в казках буває, що князенко рятує свою „Попелюшку" з житьової біди. У житті цього не буває. Ні, я не боюсь! Дон Альфонсо за вами не прийде і вас не покличе.

Естрелліта знизала плечима:

— Кінематографічних трюків у житті буває більше, ніж ми собі це уявляємо. Не запевняйте так переконливо.

— Ні, ні, ні! Це ж фантазія. Цього я не боюся! Але той ваш Іс-кан-дер, — вимовив з притиском, — той мені... як би сказати?.. завжди є і мертвий! Немов би я, хоч і незнаюканий у вас, як я мав честь це вам сказати, але до нього відчув... якусь заздрість! Відчуваю, що його завжди будете порівнювати зі мною, і в цих порівняннях я все програватиму! Де ж мені конкурувати зі самим Мітрою!

— Намагайтеся не програти! — потішила жартівливо Естрелліта. — Бачу, що погано пам'ятаєте деталі з мого життя. Я ж бо також Кармен! Це моє перше ім'я. Воно вам, мабуть, знайоме, хоч би з опери „Кармен". Пригадайте, що вона каже до Хосе: „Ти заздрісний? Це, браче, залиши. Кармен є вільна і вільною помре!" Раптом заспівала фразу з останнього акту, з повною сценічною експресією і зі справжньою еспанською „охеадою" (жгучим поглядом).

Королів затирав руки:

— Кармен — моя улюблена опера. Чув її 49 разів. Але ніколи не сподівався, що п'ятдесятий, навіть в уриваках, почую від справжньої еспанської Кармен, яка буде моєю дружиною, товаришем, що так гарно вміє співати... Ні! Справді можу сказати, що подорож мого життя докінчу у вагоні першої кляси!

— Тим більше треба залишити у спокою Іскандера! — з відтінною суму промовила Естрелліта.

Королів відійшов...

Спершись на відчиненому вікні, Естрелліта чула, як на вулиці насвистував марш з останнього акту опери „Кармен". На серці було тихо й сумно, як на тихому цвинтарі, де відпочивають ті, що вже не мають нічого спільного з життям".

Двадцять років прожили Королеви разом, двадцять років попрацювали щиро для нашої культури. Література й малярство були їх духовими дітьми. Наталена Королева стала українською письменницею, збагатила нашу літературу цінними творами, не зважаючи на факт, що ця творчість ще й сьогодні об'єктивно не оцінена. По-українськи почала друкуватись уже в 1919 році, вміщуючи свої оповідання в нашій пресі. Від 1935 року почали виходити у Львові її книжки, яких сьогодні маємо одинадцять, не враховуючи може стількох у різних літературних творів, порозкиданих по нашій передвоєнній пресі, і тих, що їх ніде не друковані книжки. На другій сторінці „Легенд старокиївських", що появились у Празі, у В-ві „Пробоєм", Наталена Королева написала: „Маєму дружині В. Королеву-Старому, що вивів мене з інших далеких шляхів на шлях українського письменства, присвячую ці легенди".

Василь Королів довгі роки працював над кількома серіями листівок української ноші. Одна чи дві появились друком ще за його життя. В цій праці допомагала йому дружина Наталена. В останніх роках свого життя заробляв він на прожиток малюванням церков в Карпатській Україні, і при цьому помічною була йому дружина, що приготовляла мініятюри ікон та орнаментів у візантійсько-український стилі. Про цю працю також, коли буде можливість, висловлять свою думку наші фахівці, хоч треба рахуватися з твердою дійсністю: велика частина цієї праці вже не існує, зокрема зруйнована в часі війни монастирська церква в Мукачеві, яку дуже старанно розмалював В. Королів. Чи збереглися, чи збережуться взори для листівок і величезна маса взорів для розмальовування церков — також тяжко сказати.

З доном Альфонсом Естрелліта переписувалася до кінця його життя. Королів не тільки: не ревнував, а, як свідчить письменниця, часто допомагав писати листи. Одного літа Альфонс XIII бував в Чехословаччині, відвідав Естреллиту в її скромному домику, де замість обіду, покріпилися вони хлібом та помідорами. Коли 1-го березня 1941-го року помер у Римі король Альфонсо, Королева сказала зараз про це дружині, а перше, що зробив, — засвітив лямпадку перед Монтеррарською Божою Матір'ю, а щойно згодом, в часі проходу, сказав: „Смутну новину маю для тебе. Прийми її з тією твердістю, з якою ти несла хрест свого життя. Твій приятель..."

Степан Куропась

ШИКАҐОВСЬКА ХРОНІКА

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу, який в 1959 році буде вже самостійно влаштовувати Союзовий День, журиться вже тепер, де це робити. Союзові Дні відбувалися в нас на протязі останніх 21 літ все в городі св. о. Миколая, на якому є теж цвинтар парохії. Потреби парохії зростають, треба багато місця, бо вимирають автохтони, які город купували, старі еміґранти перед першою війною. В додатку нова автострада забирає частину городу, і не буде вже місця на більші імпрези. Крім цього пікнікові імпрези вимагають вільного повітря і просторів. Як шикаґовські українці купували город для парохії, границею міста була Вестерн евню, а подорож кіньми на город тривала півдня. Сьогодні город і цвинтар вже окружений домами і крім малих скравків повітового лісового резервуару. Найкращою розв'язкою було б купно власної великої площі, а навіть фарми на північному заході до віддалі 30—50 миль. Нові митні дороги скорочують віддаль і час їзди.

Управі Окружного Комітету який радив теж над справою союзової кампанії з нагоди ювілею „Свободи", доручено піднайти відповідне місце.

Наймолодшим союзовцем в нашому місті, як теж в цілій Америці і Канаді є Ігор Юрко М и с ь к о, народжений 31-го серпня б. р. Батьки Ігоря, які приїхали з Німеччини два роки тому, стали членами У. Н. Союзу і я мав честь вписати їх в члени, а на Ігоря я мусів ще 3 тижні зачекати, доки не прийшов на світ. Батько Ігоря, Богдан має вже власне підприємство, ґараж і ґазолінову стацію на Ласел і Мейпел вул.

Ярополк Білинський — славний 20-літній пластун і син славних батьків відійшов з цього світу нагло і несподівано. Страшний косар мете молодих і старих. Ярополка оплакує вся українська Америка і Канада, бо був він уосібленням юнака патріота, взірцевого пластуна, сина і студента. Про нього може кожний говорити і писати лише в суперлятивах. Був теж союзовцем. Наша громада, пластунська зокрема, справила йому величавий похорон, якого не пам'ятає історія. Пластова шикаґовська станиця, а з нею і громада, дала доказ, що не лише в старості бачить заслуги громадянина.

Стейт Ілліной дочекався своїх супергайвейс. Перша така дорога в стейті, за яку треба платити „мито", веде з Шикаґо до границі стейту Висконсин біля Белайт. Разом 176 митних доріг будемо мати з початком року, і система стейту буде злучена з Індіяна тирнпайк.

Гуцульські коні, (13 штук) прийшли з транспортом коней на фарму Темиля Смита в Гленвю біля Шикаґо. Ці коні, якими дуже опікувалася Австрія, бо потребувала вючних звірят для воєнних цілей, походять з Гуцульщини. Австрія мала на Буковині великий розплодовий табір гуцульських коней, а другий створила в Тиролі в селі Гефлінґер. Від того села гуцульські коні дістали назву гефлінґерс і під таким іменем прибули недавно в район нашого міста. Гефлінґерс, стриєчні брати наших гуцулів, відзначаються витривалістю і є дуже вирозумілі в обходженню з дітьми, чого гуцули з Буковини не мають. Вартість транспорту, з яким приїхало теж 20 ліпіцанів, коней естонського аристократичного роду, обчисляють на 125 тисяч долярів, — заявив ветиринарний лікар д-р Едвард Традиґ, який приїхав з танспортом з Австрії.

Крайова Конвенція Американського Леґіону відбулася в н а ш о м у м і с т і з початком вересня. Як звичайно, була велика парада, промови, марші, були й гучні забави. Але не було жадних ексцесів і шкід, які колись заподіювали конвенції леґіонерів. Причина? Леґіон старіється і тратить річно коло 60,000 членів. Ветерани першої світової війни відходять, а другої і корейської воєн не поповнюють їх рядів. Леґіон думав, що асекураційні 4-тисячні поліси платні в 12 роках, причиняться до зросту членства, однак так не сталося!

Доротея Тамсон (Дороті), — славна американська журналістка, н а п и с а л а останню свою статтю в „Шикаґо Дейлі Нюс", „Ан діс рекорд". Писала таку постійну статтю повний 21 рік. Вона дає всім журналістам таку раду: Діставай новинки згідні з правдою і по можності нові. Твої симпатії чи антипатії не сміють затемнювати фактів. Пам'ятай на два закони: „нікого не ображай і не очорнюй!".

Славка Сурмач з Ню Йорку приїде й до Шикаґо на запрошення місцевого Відділу Ліґи Української Молоді Північної Америки в неділю 12 жовтня.

Славка Сурмач

Її виступи тішаться великою фреквенцією, вона має дійсно з чим виступити. Побувала на Україні і за залізною заслоною двома наворотами, вона зібрала інтересні матеріяли до своєї теми „Україна сьогодні", удокументовані фотознімками. Виступ буде в школі Шопена.

Великий Луг, пластову новонабуту оселю біля мальовничого району міста Висконсин Делс відвіндав я з початком вересня в товаристві орґанізатора УНСоюзу Миколи Ткачука і п. Прийми, шикаґовського, посередника у продажу домів. Добре враження робить район коло трьох будинків, але ще треба подбати про його порядок. Пластуни, дбали більше про шатра і табори лісові, бо трава нескошена, подвір'я занедбане, лавки й столи поломані. Застали теж гарячу воду, хоч на оселі ніхто не живе, а вересневі приморозки можуть не раз наробити шкоди. Застали там лише д-ра Войнаровського з дружиною і сином, які перебували на вакаціях у своїй віллі в Лейк Комо, а приїхали на Великий Луг, де широка і глибока ріка Висконсин, і де є повно риби.

Великий Луг є гідний своєї назви, він дійсно великий і є лугом на меншу скалю. Пластова станиця в Шикаґо придбала гарний, просторий і дешевий об'єкт для своєї організації. До Пласту належать самі новоприбулі і досі не було спроб приєднувати до нього тут роджених. Тому насувається настирливе і сміле питання, як в Сальомеї Крушельницької: хто буде Луг доглядати, як цього новоприбулого покоління не стане!? До Шикаґо 227 миль а сусідів українського роду там нема!

Голодова Маніфестація таки відбудеться в суботу і в неділю 4 і 5-го жовтня ц. р.

В суботу має відбутися маніфестація в центрі міста. Похідна автоколона до 100 авт з транспарентами і таблицями має збудити зацікавлення серед прохожих, яким на рогах вулиць будуть роздавані летючки. В неділю імпреза на площі школи Шопена.

Плян реорганізації УККА випрацював громадянин Іван Довбня і розіслав його кільком громадянам між іншим і мені. Проєкт п. Довбні обнимає 16 сторінок битого машинопису і є еляборатом людини, що боліє над долею УККА і шукає розв'язки та виходу з ситуації. Проєкт є оптимістичний, а при тім сенсаційний. Пропонує, щоби 5,000 збірщиків, урядників, тисячі низових організацій УККА збирали від своїх членів по 10 дол. річно, разом пів мільйона долярів.

Народний Фонд має складатися з 10 різних фондів, а саме фонди: УККА, залишенців, інвалідів, хворих військовиків, вдів і сиріт, бандуристів, культури, українознавства, спорту і фонд партійний. І так без кінця. Великі пляни, але як їх виконати? Де взяти стільки людей, вчених і невчених для виконання цього величавого діла реорганізації. По громадах нема охотників до праці, треба просити, щоби бодай на збори прийшли не то до роботи. Ми не маємо апарату ні сил до таких гарних плянів. Треба б їх здійснювати.

О. д-р Сотер Голик ЧСВВ, дотеперішній парох найбільшої нашої церкви св. Миколая, став у висліді виборів в американській провінції ЧСВВ, протоігуменом Отців Василіян у ЗДА. Всіма люблений дійсний пастир українського стада в Шикаґо є ще теж визначним українським вченим. Його наступником в Шикаґо став відомий місіонер о. д-р проф. М. Ваврик ЧСВВ.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників.

КОМУНІКАТ ПУН

ПРО „ШЛЯХОМ НА РОТТЕРДАМ" ПРОФ. Є. ОНАЦЬКОГО

В щоденнику „Свобода" появилася публікація „Шлях на Роттердам", що її подав до друку проф. Є. Онацький. Матеріяли, що увійшли в цю публікацію, є сировинною збіркою джерел до розслідження справи вбивства полк. Є. Коновальця і як такі ніяк ні були призначені для друку. Копії цих матеріялів дозволено поробити проф. Є. Онацькому для збереження на випадок можливої загибелі оригіналів, які належать Проводові Українських Націоналістів.

Зняті ним копії, проф. Є. Онацький опублікував без згоди на це з боку ПУН. Надруковані копії є частиною тих архівних матеріялів, якими розпоряджає ПУН у справах зв'язку Організації Українських Націоналістів з Осередніми і Східніми Українськими Землями. Зв'язки полк. Є. Коновальця з Рідними Землями під московсько - большевицькою окупацією були різносторонні й позначилися рядом успіхів.

Трагічний у своєму висліді контакт з групою Хом'як — Валюх — Полуведько — що була підставлена московською розвідкою, є одним з епізодів у зв'язках покійного Вождя з Наддніпрянщиною. У конспіративній праці, навіть людина такого маштабу і досвіду як полк. Є. Коновалець, не може відгородити себе від доступу провокаторів, які підсилаються сотками з усіх боків. Якщо можна себе забезпечити перед ворожими аґентами багато разів, то раз десь вони мають змогу таки прорватися. А проте, в остаточному висліді, з відомих фактів слід витягнути висновок: за ряд років діяльности ворожої групи, їй не вдалося здеконспірувати ні одної точки нашого зв'язку й опертя на українських землях. Це свідчить про надзвичайну обережність Покійного і надзвичайну готовість з його боку на ризико власним життям там, де він бачив хоч би найменші вигляди на розбудову революційного підпілля українських земель.

Ворожі українському націоналізмові й методам революційної боротьби люди й чинники намагатимуться використовувати опубліковані матеріяли для доказування небезпек, зв'язаних з мережею ОУН на землях під московською окупацією. Небезпек тих свідомий завжди кожний український революціонер, але небезпеки ці не можуть відстрашувати від боротьби. Риск — невідлучний супутник підпільної революційної праці.

Повні архівні матеріяли до зв'язків із землями нашими під московською окупацією в рр. 1920 - 1938 будуть по опрацюванні опубліковані тоді, коли ПУН вбачатиме в цьому доцільність з точки погляду інтересів революційно - визвольної боротьби.

Сьогодні, в обличчі постави тих, що самі „не помилились" тому, що не вели революційної боротьби, слід їм пригадати, що ніяке середовище й навіть ніякий уряд включно з московсько - большевицьким не зміг себе забезпечити досі перед доступом ворожих розвідчиків. Сьогодні слід нам усім схилити голови перед пам'яттю покійного Вождя, що у визвольній боротьбі вмів обмежити необхідні жертви, завжди ощаджуючи життя підпільників, а найбільше наражуючи власне.

В серпні, 1958 р.

Провід Українських Націоналістів

Губ. Коллінс пропонує створити федерально-стейтові ради для справ інтеґрації

Лексінґтон, Кентаки. — Флоридський губернатор Ле Рой Коллінс, який є головою Конференцій і Південних і Крайових Губернаторів, — пропонує зорганізувати окремі стейтові десеґреґаційні комісії, членів яких найменував би Президент в порозумінні і за згодою губернаторів. Цей плян поміркованого в справі шкільної інтеґрації губернатора має на цілі „приспішити об'єднання шкіл, але без непередбачливого і примусового поспіху". Губернатор Флориди заявив, що цією справою повинен зайняти Конґрес зараз після того, як зійдеться на нову сесію в січні 1959 року. Ці десеґреґаційні ради або комісії мали б мати повновласті співпрацювати з федеральними окружними судами, які визначають темпо здійснювання окремих шкіл. — Справа інтеґрації шкіл представляється так в окремих стейтах на початку ш к і л ь н о г о року. В Литтл Року, Арканзо, відбуваються лекції на телевізії для учнів чотирьох середніх шкіл, які є закриті згідно з зарядженням губернатора Орвела Е. Фобуса. В Шарлоттесвіллі, Вірджінія, групи батьків приготовляють приватні школи згідно з стейтовим законом, в яких мали б навчатися діти тільки білих батьків. У Вен Бюрені, Арканзо, 8 кольорових учнів без перешкод вернулися до об'єднаної школи, хоч давніше деякі білі грозили, що не допустять неґритянських школярів до своєї школи. Там кольорових учнів привітав директор школи при вході до будинку. — Плян губернатора Коллінса стрінув досить прихильне відношення південних губернаторів. Губернатор Фобус заявив, що цей плян є „можливий" до здійснення. Губернатор Південної Каролайни Белл Тіммерман сказав, що Коллінсів плян в дійсності не дає жадної розв'язки.

Обидві партії видали підручники виборчої кампанії

Вашингтон. — Республіканський Крайовий Комітет видав підручник для промовців під час цьогорічної виборчої кампанії. Минулого тижня подібний довідник для своїх аґітаторів видав Демократичний Крайовий Комітет, в якому ті самі проблеми насвітлені з протилежного боку. „Наші осяги під час 6-річного урядування президента Айзенгавера є добрі, — кажуть республіканці. Мир, безпека і здорова економіка та соціяльний поступ зробили Америку сильнішою і ліпшою". Республіканці відкидають оскарження демократів в тому, що уряд занедбав продукцію керованих ракет, що спричинив господарську рецесію та зменшення престижу ЗДА закордоном. Республіканці хваляться припиненням господарської кризи, відкиненням інфляційних плянів демократів збільшити федеральні видатки. Демократи вважають, що все те, чим хваляться республіканці, не є жадними успіхами. На їхню думку ЗДА є позаду СССР в озброєнні, господарська рецесія ще не є скінчена, престиж ЗДА закордоном ще ніколи не стояв так низько як тепер за республіканського уряду Айзенгавера.

В с т у п а й т е в ч л е н и Українського Народного Союзу!

Президент приглядався яхтовим змаганням

Нюпорт, Ровд Айленд. — Президент Айзенгавер із дружиною, з супернищильника „Мітшера" приглядався змаганням яхтів за „чашу Америки", які відбувалися в Нюпорті, де він тепер находиться на відпочинку, і живо цікавився перебігом боротьби та інформувався про подробиці змагань. Перемогла американська шалюпа „Колумбія", яка випередила англійський яхт „Септер" на три чверті милі або на 7 мінут і 44 секунди. Президент був присутній на змаганнях 35 мінут, а після того від'їхав до Повітового Клюбу на гольфа.

Секретар праці закликає громадян поборювати корупцію

Ст. Луїс, Міссурі. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл промовляв на конвенції Крайової Ради Католицьких Жінок і закликав американських громадян на кожному місці поборювати корупцію. „Америка в першу чергу потребує жоловіків і жінок, які б поборювали корупцію всюди, де її знайдуть", — казав Мічелл. Він думає, що надужиття в робітничих організаціях та ракетерство робітників можна з успіхом поборювати тільки тоді, коли всі громадяни зроблять все можливе зі свого боку в цій справі і будуть співпрацювати з тими людьми, які дбають про здійснювання законів. „Що може зробити окружний прокуратор, коли він не має свідків і не має співпраці гомади, в якій зловживання відбуваються", — казав секетар праці. „Коли страх займе місце моральних обов'язків, а зажерливість відсуне набік моральні зобов'язання" — урядові чинники не можуть нічого зробити, бо мають зв'язані руки, і злочинці ходять безкарно та насміваються з законів.

42-річна негритянка пробила ножем негритянського провідника д-ра Кінґа

Ню Йорк. — 42-річна жінка Ізоля Вер Кирrт 20-го вересня пробила ножем організатора негритянського с т р а й к у в Монтґомері, Алабама, протестантського проповідника д-ра Мартина Лютера Кінґа, який в департаментовій крамниці в дільниці Гарлем давав автографи тим, що собі цього бажали. Жінку негайно заарештовано і відставлено до шпиталю умовохворих. В іншому шпиталі пораненому зроблено операцію, після якої Кінґ почувається добре. Губернатор Аверел Гарриман, який був тоді в своєму нюйоркському домі, відвідав пораненого в шпиталі, і ствердив, що він був в доброму настрої ще перед операцією, під час якої йому витягнено ніж до розрізування книжок. При ній знайдено після заарештування револьвер. Поліційний інспектор ствердив, що аарештована хворіє на комплекс переслідування, вона досі не бачила д-ра Кінґа.

Ливанський прем'єр потайки переїхав до Туреччини

Бейрут. — Прем'єр Ливану Самі ес-Сольг, у порозумінні з американськими чинниками, які віддали йому до розпорядимости літак, потайки виїхав в минулу суботу з Ливану до Туреччини, де він заявив, що „коли ситуація в Ливані не поправиться, то я більше туди не повернуся". Сам ес-Сольг має 68 років, скінчив школи в Туреччині, за професією він адвокат. Він став був 14 березня ц. р. головою дев'ятого з черги уряду Ливану, відколи та країна дістала в 1942 році самостійність. Протягом останніх кількох тижнів Самі ен-Сольг чудом двічі врятувався від атентатів, роблених на його життя ливанськими партизанами. У вівторок 23 ц. м. новий президент Фуад Шегаб переймає урядування і з цим моментом кінчаєть с я строго прозахідній режим, п е рсоніфікований президентом Камілем Шамуном. Самі ес-Сольг був зненавиджений в опозиційних колах і зі зміною режиму його життя стало дуже загрожене. До часу створення нового уряду його головою є міністер публічних робіт Халі Гібрі. Анархічні відносини в Ливані, позбавлені правопорядку й безпеки для окремих осіб, характеризує схоплювання „закладників" однаково опозиційними, як проурядовими бандами. Опозиційні партизани схопили редактора проурядового щоденника Фуада Гаддада і його доля невідома. У відплаті його приятелі схопили декого з видатних діячів опозиції. Є надія, що новий президент заведе лад. У Бейруті гадають, що до 15 жовтня ц. р. американське військо буде відкликане до ЗДА.

РАКЕТА „СНАРК" ПОЛЕТІЛА НА ВІДДАЛЬ 6,000 МИЛЬ

Кейп Канаверал, Флорида. — 19-го вересня 69 стіп завдовшки к е р о в а н а ракета „Снарк" полетіла на віддаль 6,000 миль через Атлантик. Це єдина американська далекопростірна ракета, яка з успіхом пролетіла всю ту віддаль, яка їй призначена. Ця ракета летить із швидкістю 600 миль на годину, на цілу віддаль 6,000 миль вона потребує коло 10-ох годин часу.

● До Ню Йорку з 5-тижневої подорожі вернувся із СССР Російський Студентський Хор при Єйльському університеті. Виступаючи на вулицях совєтських міст з піснями і збираючи величезні юрби слухачів, члени хору не раз переводили дискусії про життя в ЗДА. Більшість членів биці ззмагань. Перемогла ацього хору знають російську мову.

ВСЯЧИНА

Рон Снодон укусив гадюку

В Дарвіні, в Австралії, Рон Снодон відкусив гадюці голову і таким способом її вбив. Він відкусив їй голову і негайно виплював. Сам він заявив, що не часто відважується на такі штуки, але в цьому випадку мусів це зробити, бо це єдиний спосіб якнайскорше вбити гадюку. Він довший час займався тим, що полював на гадюки.

Заморожені кості

Коли людина загине в нещасливім випадку, то можна зберегти з неї деякі частини й нащепити їх живій людині, яка потребує таких частин тіла. Наприклад, можна зберегти для такого ужитку кості, хрящ, артерії, частини очей, шкіру. Кість треба відводнити, заморозити й держати в посудині, з якої витиснено повітря, щоб була придатна до нащеплювання іншим людям. Кість з одної людини пересаджують часом іншій людині, головно для „риштунку", поки знову не виросте кість ушкодженої людини.

Місто поглинуте морем

У неаполітанській затоці заховалися руїни стародавнього міста Байа. Недавно італійський професор Амедо Манурі опублікував наслідки своїх археологічних досліджень. Він твердить, що велика частина міста лежить тепер у морі на глибині 8 - 10 метрів. Очищаючи вхід у порт Байа, не раз вичерпували різні речі, які свідчать, що ці руїни є рештками староримського міста I - V століть нашої ери.

Торік один з кращих підводних плавців Раймондо Бухер обслідував руїни міста Байа. Він зробив кілька знімків, які остаточно підтвердили, що стародавнє місто було поглинуте морем. Тепер археологи очищують руїни від піску та мулу.

На глибину десяти кілометрів

У Франції збудовано підводний човен для дослідження глибин окену. Він сконструйований на зразок батіскафа професора Пікарда — для дослідження підвидних глибин і розрахований на трьох осіб. Сталеві стіни човна завтовшки 15 сантиметрів витримують тиск води потужністю в тисячі атмосфер на глибині 10 тисяч метрів. З огляду на такий колосальний тиск вікна зроблено завбільшки з людське око. Проте з допомогою спеціяльної апаратури, розташованої всередині кабіни, дослідники зможуть широко оглядати все, що є під водою. Як і батіскаф човен керується спеціяльним устаткуванням і не потребує допомоги ззовні.

Старовинні монети в Переяслав - Хмельницькому

У нашому місті, під час будівельних робіт — пише науковий працівник Переяслав-Хмельницького і с т о ричного музею, В. Шкулета — була знайдена в землі невеличка скринька. Від удару лопатою вона розпалась, і звідти висипались незвичайні монети — великі, з нерівними хвилястими краями. Серед них виявлено брабантський талер часів Філіппа IV, гельдерньскі талери 1636 - 1648 рр., австрійські та інші гроші.

Як же потрапили в старовинне місто на Лівобережжі України ці монети?

В першій половині XVII ст. Переяслав був великим торговельним центром. Тут тричі на рік влаштовувано ярмарки, які тривали по півмісяця. Крім того двічі на тиждень відбувались торги. До Переяслава з'їжджались купці з багатьох держав. У той час, тобто на початку XVII століття, на Лівобережжі у грошовому обігу були срібні монети багатьох держав Европи. Срібні талери та півталери карбувалися майже однієї ваги і мали однакову вартість, незалежно від свого походження.

Знайдені монети допомагають дослідження міжнародних торговельних зв'язків України з іншими країнами.

„Вовча свобода" і російський націоналізм

(Закінчення зі стор. 2)

хоче Америка. На великий жаль вона на шкоду собі й вам (якщо ви справді антикомуністи) ще й досі недоцінює, а то й ігнорує визвольні рухи народів СССР. Вона ігнорує націоналізм не російського народу, (панівного народу), а ігнорує націоналізми (в розумінні визвольних рухів) **неросійських народів**, не доцінює велику пробоєву силу націоналізмів визвольних рухів у боротьбі з большевизмом. Шлях до самостійности народів СССР вирисовувався не через пропаганду американських радіостанцій, як це твердять автори резолюції, а вирисовувався він ще задовго до того, як постали американські радіостанції. Вирисовувався він ще тоді, коли „Російський націоналізм" перетворив ці народи у свої колонії.

Між іншим, ми не є проти демократичного р о с ійського націоналізму, (в сенсі російського патріотизму), ми не є проти російських патріотів. Це право за кожним народом. Але одна річ, коли російський націоналізм прагне до удосконалення власного народу, а зовсім інше, коли він прагне до захоплення інших народів, до їх поневолення, до їх колонізації. Є націоналізм здоровий, природний, а є націоналізм імперіялістичний, загарбницький, звироднілий, і тут нема жадної різниці, чи він направлений проти народів, що ще не завойовані ним, а чи він направлений і діє проти народів уже завойованих.

Досі російські кола уникали називати себе „російськими націоналістами", прикривалися всякими демократичними, міжнаціональними формулами. В цитованому документі вони стверджують про існування „російського націоналізму". Це цінне признання. Речі названо своїм ім'ям.

Документ, що ми його цитували, є документ нездорового націоналізму, націоналізму імперіялістичного, захланного, націоналізму фашистівського типу. Цей документ вартий того, щоб кожний українець тримав його в своїй пам'яті і в своїх паперах, як важливий документ „вовчої моралі" так званих російських „антибольшевиків" - націоналістів.

Ми віримо, що розумний і чесний росіянин - демократ, що не втратив політичного і справді національного російського розсудку, буде стидатися цього документу — як д о к у менту націоналістично-імперіялістичного маячення.

● Уряд Публічного Здоров'я у Вашинґтоні ствердив, що молоко в околицях Ню Йорку має дещо підвищену радіоактивність, а проте воно не є шкідливою для людського здоров'я.

ТАРЗАН. ч. 4131. Діє згідно з наказом.

Сміючись і мимрячи щось, вартовий відімкнув келію і ввійшов із харчами на таці.

Сильний в'язень підвівся здивований н е о б е режністю вартового . . .

Він не змарнував доброї нагоди. Зачекав, коли вартовий стояв спиною до нього, і вдарив!